

Kraj udělil cenu Hereditas obligat za záchranu památek i celoživotní práci odborníků

5.6.2026 - | Krajský úřad Královéhradeckého kraje

Královéhradecký kraj pravidelně oceňuje obce, instituce i dobrovolníky za záchranu architektonického dědictví na svém území. V letošním šestém ročníku získal cenu Hereditas obligat Nadační fond KAPLICKY CENTRE za opravu Čerychovy vily, nadační fond Záchrana památek za záchranu kříže s figurou ukřižovaného Krista v Orlických horách a Jan Chaloupský za dlouholetou činnost v oblasti záchrany historických staveb.

„Opravovat historické stavby není jen investice do zdí a střech, ale především do identity našeho kraje. Děkuji všem, kteří mají odvahu a trpělivost zachraňovat chátrající památky, vracet jim nový život a uchovávat jejich příběhy pro budoucí generace. Bez jejich práce by mnoho cenných míst navždy zmizelo z naší krajiny i paměti,“ uvedl náměstek pro kulturu **Jiří Štěpán**.

Královéhradecký kraj vyhlásil cenu Hereditas obligat (v překladu *Dědictví zavazuje*) letos už pošesté. Dělí se na čtyři kategorie a vítěz v každé z nich obdrží finanční dar ve výši 50 tisíc korun. Nominaci může podat jakákoliv fyzická nebo právnická osoba na oficiálních nominačních listinách v souladu s pravidly soutěže.

Stavební obnova chráněné stavby

Stavební obnova chráněné stavby se zaměřuje na dokončené obnovy kulturních památek nebo jejich ucelených etap. Cenu získal **Nadační fond KAPLICKY CENTRE za opravu Vily Čerych v České Skalici**.

Ikonická stavba podle projektu architekta Otakara Novotného obklopená zahradou navrženou Josefem Kumpánem byla svatebním darem podnikatele Ladislava Bartoně Dobenína pro neteř Marii a jejího muže Jiřího Čerycha. Až do roku 1948 sloužila vila k bydlení rodiny. Poté byla využívána k nejrůznějším účelům.

Cílem vizionářského projektu Nadačního fondu KAPLICKY CENTRE byla od počátku nejen samotná obnova této kulturní památky, ale především její opětovné zapojení do života. S maximálním ohledem a respektem k tvůrčímu odkazu architekta Novotného a všech, kteří se podíleli na vzniku této stavby, byly ve vile vytvořeny výukové, výstavní a konferenční místnosti, víceúčelový sál a ubytování.

„Vila Čerych není jen krásnou historickou památkou s úchvatnou zahradou, ale především prostorem s obrovským tvůrčím potenciálem. Tato unikátní stavba ve stylu art deco a rondokubismu, dílo slavného architekta Otakara Novotného, doplněná o prvky výmalby Františka Kysely, o dekorativní detaily od Jaroslava Horejce, či o zahradu Josefa Kumpána, představuje ideální prostředí pro vznik něčeho skutečně jedinečného,“ uvedla

Záchrana neprohlášené památky

Záchrana neprohlášené památky oceňuje obnovu či restaurování hodnotných, avšak státem nechráněných objektů a děl. Odborná porota za tuto činnost **ocenila Nadační fond Záchrana památek, a to za opravu kříže s figurou ukřižovaného Krista v Orlických horách.**

Při historické cestě na okraji lesa leželo v trávě torzo krucifixu, pozůstatek díla neznámého umělce z druhé poloviny 19. století. Poslední připomínka na již neexistující obydlí dávných německých obyvatel obce Bělá se dočkala záchrany téměř v poslední chvíli. Sochařské dílo patrně vystavené z iniciativy rodiny Biedermannovy z č. p. 65 bylo opět vyzdvíženo na novém základě. Chybějící kříž byl doplněn a osazen litinovou soškou ukřižovaného Krista. Procházejícím poutníkům touto částí krajiny podhůří Orlických hor nabízí obnovená památka možnost zastavit se na chvíli a věnovat krátkou vzpomínku těm, kteří tu kdysi žili a jejichž odkazem je i tato drobná plastika.

„Na začátku stála moje láska k místní krajině. Skoro každou volnou chvíli se toulám po Česku, mimo běžné turistické trasy a objevuji skryté poklady. Skoro pokaždé potkávám opuštěný křížek, Boží muka nebo kapličku, často v havarijním stavu. Překvapilo mě, že za nimi nestojí církev, ale jednotliví lidé a jejich osudy. Konkrétní příběhy, které měly být zachovány pro další generace, z vděčnosti, víry, pokory, ale často také životního osudu,“ sdělila zakladatelka a předsedkyně nadačního fondu **Jiřina Vinterová**.

Popularizace památkové péče

Kategorie popularizace památkové péče se zaměřuje na dlouhodobé aktivity v oblasti osvěty, výzkumu, publikací či prezentace památkových hodnot veřejnosti. Letošním laureátem se stal **Jan Chaloupský**. Ten se již více než třicet let věnuje obnově historických staveb.

Během své dosavadní profesní dráhy se úspěšně vypořádal s celou řadou náročných úkolů a výzev. Stavby, na jejichž obnově se podílel, byly často značně poškozené a stav některých byl již kritický. Připomenout lze například záchranu kostela Nejsvětější Trojice v Pilníkově, kde bylo pod jeho vedením provedeno zpevnění klenebních pasů a doplnění nové klenby.

Ke zcela výjimečným zadáním, kterých se Jan Chaloupský úspěšně zhostil, patří nesporně také návrh trvalého zastřešení zříceniny hradu Vizmburk a záchrana ocelového mostu z konce 19. století v obci Kuks. Oceněný inženýr je rovněž soudním znalcem v daném oboru a od roku 2023 je smluvním odborným poradcem Národního památkového ústavu. Své mnohaleté zkušenosti předává v rámci přednášek a odborných exkurzí nejen odborníkům, ale i široké veřejnosti.

„Mám zhruba tři profese a tři autorizace: jedna z nich je statika, která je dominantní, druhá je geotechnika a třetí – jsem autorizovaný inženýr pro pozemní stavby. Té profesi se věnuji od roku 1986. Mojí zálibou i náplní práce jsou památky a jejich rekonstrukce,“ řekl **Jan Chaloupský**.

<https://www.khk.cz/aktuality/kraj-udelil-cenu-hereditas-obligat-za-zachranu-pamatek-i-celozivotni-praci-odborniku>